

Шляхи підвищення ефективності функціонування єврорегіонів в умовах імплементції Угоди про асоціацію між Україною і ЄС

Україна, переймаючи ефективні механізми забезпечення економічного розвитку регіонів, взяла участь у створенні десяти єврорегіонів. Наразі, їх діяльність впродовж двох десятиліть не приносить тих результатів, які спостерігалися в країнах ЄС. Тому виникає потреба пошуку нових шляхів активізації єврорегіонального співробітництва та ефективного використання транскордонних можливостей з метою посилення позитивного впливу єврорегіонального співробітництва на українські прикордонні регіони.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (надалі, Угода про асоціацію між Україною і ЄС), підписана 27 червня 2014 року у Брюсселі, передбачає новий поглиблений формат відносин між Україною та країнами-членами ЄС у політичній та економічній сферах. Відтак, у контексті реалізації європейського вектору розвитку інтеграційних процесів на регіональному рівні це сприятиме активізації єврорегіонального співробітництва та відкриватиме нові можливості для перетворення його на ефективний інструмент підвищення рівня розвитку і забезпечення економічної безпеки прикордонних регіонів тощо.

В Угоді про асоціацію між Україною і ЄС регулюванню питань транскордонної взаємодії присвячено Главу 27 «Транскордонне та регіональне співробітництво» (Розділ V. Економічне та галузеве співробітництво). Імплементція зазначеної частини Угоди відкриває більше можливостей для створення сприятливого інвестиційного і бізнес-клімату, підвищення добробуту і якості життя населення у прикордонних регіонах. А регіональні органи державного управління і органи місцевого самоврядування отримають нові

стимули та інструменти для ефективного господарювання та підвищення економічного розвитку цих територій.

Проте, імплементація Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, зокрема Глави 27, передбачає здійснення низки заходів, які б активізували діяльність єврорегіонів та підвищили рівень розвитку прикордонних регіонів.

Передусім варто:

- провести реорганізацію єврорегіонів з використанням індивідуального підходу до кожного з них. Зокрема, переглянути формат участі східних областей України у функціонуванні створених єврорегіонів. Наприклад, враховуючи збройний конфлікт на східному кордоні України, здійснити реорганізацію єврорегіону «Дніпро», виключивши Російську Федерацію, як учасника єврорегіону, та зосередитись на співпраці між областями України і Білорусі;

- розробити стратегії розвитку кожного єврорегіону з врахуванням стратегічних пріоритетів загальноєвропейського, державного та регіонального рівнів;

- створити асоціації органів місцевого самоврядування в рамках єврорегіонів, враховуючи ефективність роботи в Україні Асоціації органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати-Україна»;

- створити спільні платформи просторового управління з використанням GIS систем в контексті діяльності єврорегіонів. На сьогодні така система активно використовується єврорегіоном «Буг»;

- створити договірну платформу між єврорегіонами, що утворені на кордоні з країнами ЄС та єврорегіонами, утвореними з країнами, які не є країнами-членами ЄС. Це дозволить налагодити взаємодію між єврорегіонами, утвореними на західному та східному кордонах України та сприятиме появі додаткових можливостей для їх розвитку. Зокрема, це стосується єврорегіонів «Слобожанщина» і «Ярославна».

Реалізація положення статті 447 про підтримку і посилення «залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур» передбачає включення єврорегіонів «в систему інституційного забезпечення державної регіональної та

євроінтеграційної політики, з наданням їм відповідних повноважень та адміністративних і фінансових важелів впливу на регіональний розвиток і транскордонне співробітництво, а також визначення кола тих завдань, які мають ними виконуватись в руслі загальнодержавної та регіональних стратегій європейської інтеграції, зокрема, чітко окресливши сферу взаємодії єврорегіонів з місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування» [1, с. 136]. Крім того, варто забезпечити роботу Міжвідомчої комісії з питань підтримки транскордонного співробітництва та єврорегіонів на постійній основі та залучити до її складу представників асоціацій єврорегіонів, так як питання транскордонного співробітництва стосуються, насамперед, територіальних громад прикордонних регіонів.

Для реалізації положення «посилення співробітництва шляхом створення сприятливої законодавчої бази» тої ж статті 447 необхідно розробити підзаконні нормативно-правові акти, які б дозволили імплементувати Протокол №3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. Нагадаємо, що 16 травня 2012 року Україною був ратифікований зазначений Протокол №3, який дозволяє використання європейського досвіду формування нових форм транскордонного співробітництва, що розширюють можливості транскордонної співпраці для України. Оскільки основна частина перешкод у транскордонному співробітництві пов'язана із відмінностями у правових, політичних системах, компетенціях і функціях місцевих органів самоврядування тощо, то у Протоколі № 3 пропонується це вирішити через створення ОЄС, що є прийнятним для української сторони.

Для імплементаций положень статті 446, зокрема про «створення і активізацію каналів зв'язку», варто використовувати єврорегіони як координуючі структури нових форм транскордонного співробітництва (транскордонних кластерів, транскордонних промислових зон та парків, транскордонних партнерств, програм та проектів, тощо) створених за участі України. А також

єврорегіони можуть стати з'єднуючою ланкою, через яку здійснюється обмін інформацією та технологіями, координація заходів співробітництва на регіональному рівні.

Полегшити виконання положень вище згаданої статті 446 можна забезпечивши належне інформаційне висвітлення результатів діяльності єврорегіонів на їх офіційних сайтах української сторони.

Отже, активізація єврорегіонального співробітництва може стати ефективним засобом імплементації зазначеної частини Угоди про асоціацію між Україною і ЄС за умови створення належного законодавчого, інституційного та економіко-організаційного поля.